

SINT-HERMES VEREERD (1)

Naar aanleiding van het liturgisch feest van onze Stadspatroon (28 augustus) gingen we op zoek naar plaatsen waar Sint-Hermes vereerd wordt. Gelukkig is Ronse – mogen we wel zeggen – de actieve hoofdplaats van zijn verering. We kennen uiteraard allen **Kleve-Warbeyen in Duitsland** waarmee onze stad verzusterd is. Een onvolledige oplijsting brengt echter nog heel wat andere locaties aan het licht.

ITALIE

In **Rome** bevindt zich de Catacombe en Basiliek Sant'Ermete – helaas niet ingericht voor bezoeken – aan de Via Antonio Bertoloni, nr 24, in het Pinciano district.

Nog in **Italië** hebben we weet van niet minder dan **elf kerken** die aan Sint-Hermes toegewijd zijn. Ze staan respectievelijk, in alfabetische plaatsvolgorde:

Brufa (deelgemeente van Torgiano, regio Umbrië, provincie Perugia)

Calceranica al Lago (regio Trentino-Alto Adige, provincie Trento)

Forte dei Marmi (regio Toscana, provincie Lucca)

Gabicce Monte (deelgemeente van Gubbio Mare, regio Marche, provincie Pesaro e Urbino)

Ischia di Castro (Domkerk, regio Latium, provincie Viterbo)

Pisa (kerk geheten 'San Ermete in Orticala', regio Toscane, provincie Pisa.

Santarcangelo di Romagna (regio Emilia-Romagna, province Rimini)

Sant'Ermo (plaatsnaam ontleend aan Sint-Hermes, deelgemeente van Casciana Terme, regio Toscane, provincie Pisa)

Sassoferrato (kerk geheten 'Sant'Ermete di Castagna'; regio Marche, provincie Ancona)

Sciarborasca (deelgemeente van Cogoleto, regio Ligurië, provincie Genua)

Vado Ligure (regio Ligurië, provincie Savona)

Sint Hermes is de **patroon** van Brufa, Forte del Marmi, Gabicce Mare, Ischia di Castro, Sciarborasca, Acquapendente (regio Latium, provincie Viterbo) en co-patroon van de gemeente Blera (in dezelfde regio en provincie)

FRANKRIJK

In **Frankrijk** staan Sint-Hermeskerken in:

Fontenay-le-Marmion (departement Calvados, regio Basse-Normandie; 12de-13de E.)

Rouessé-Fontaine (departement Sarthe, regio Pays de la Loire; 12de E.)

Rouville (departement Seine-Maritime, regio Haute-Normandie)

(wordt vervolgd)

Deken M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (2)

Sint-Hermeskerk St Erme, Cornwall

Sint-Hermes, altaarretabel, 1449 Salzburg

De H. Hermes en Alexander kerk in Theux

Sint-Hermesbeeld Bouge/Namen

Glasraam Russeignies

Sint-Hermesbeeld Louise Marie

We vervolgen onze zoektocht naar de vereringsplaatsen van onze Stadspatroon.

In Engeland kan vandaag met zekerheid maar één kerk aangewezen worden die aan Sint-Hermes toegewijd is. Het gaat om de anglicaanse kerk van St Erme, in het graafschap Cornwall.

In Oostenrijk herbergt het museum Carolino Augusteum in Salzburg een paneel van een altaarretabel waarop Sint-Hermes ('stadsprefect') in burgemeestersgewaad te zien is. Het werk dateert van 1449 en is van de hand van Conrad Laib.

Net als de Sint-Hermeskerk in Cornwall en die van Warbeyen in Duitsland is onze collegiale Sint-Hermeskerk in België uniek. Wel is er nog in Theux (provincie Luik) de bouwkundig interessante romaanse HH. Hermes en Alexanderkerk, maar zoals de benaming aangeeft deelt Sint-Hermes daar het patroonschap met de heilige paus Alexander. Voor het klooster van de paters Augustijnen in Bouge (deelgemeente van Namen) staat (volgens een mondeling getuigenis al in 1952) een groot ruitersbeeld van Sint-Hermes-met-duivel vervaardigd door Atelier Haenecour (Braine-l'Alleud). Doornik bezit een 17de eeuw houten Sint-Hermesbeeld en een reliekhouders (18de E.). Sinds de 15de E. werd Sint-Hermes in de Sint-Niklaaskerk vereerd. Beide cultusschatten berusten thans in de Sint-Britiuskerk en worden jaarlijks in de 'Grote Processie' megedragen.

In onze regio stelt een glasraam in de Sint-Amanduskerk van Russeignies achteraan rechts onze heilige voor. De reden is duidelijk. Ieder jaar wordt tijdens de grote halte van de Fiertelommegang het reliekschrijn in deze kerk geplaatst, depositio die besloten wordt met een plechtig lof. In de kapel van het rustoord St. Leonard (Louis-Marie) ten slotte staat in het altaarretabel rechts naast het tabernakel een eikenhouten Sint-Hermesbeeld. (wordt vervolgd)

Deken M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (3)

We onderbreken even ons overzicht van vereringsplaatsen van onze beschermheilige. We kunnen ons bezwaarlijk achteruit laten stellen, daar we ieder jaar op zijn liturgische herdenkingsdag, 28 augustus, een deel van zijn relieken processiegewijs naar de crypte brengen om er op zijn voorspraak de H. Mis te celebreren voor stad en regio. Dit jaar echter diende de eucharistie in de collegiaal gevierd te worden gezien de zinvolle tentoonstelling in de crypte, de 'Kruisweg van de stilte' van Ronsenaar Armand Demeulemeester. Toch werd de traditie gerespecteerd met een processie rond de kerk

na de dienst. Daarvoor werd dankbaar afscheid genomen van twee verdienstelijke leden van het Stedelijk Fiertelcomité, de heren Frans-Hilloné Rimbaut (ondervoorzitter, lid sinds 1993) en Jean Devetter (lid sinds 1985). Ook dit jaar, 28 augustus 2012, trachtte Deken M. T'Joen de actuele waarde van onze Sint-Hermesverering in het licht te stellen, met volgende (hier samengevatte) bezinning.

Beste Hermesvrienden,

Centraal in deze viering staat niet ons, maar Gods Woord. We hebben gewoon de lezingen die de liturgie voor deze dag, los van Sint-Hermes, voorziet, bewaard en beluisterd. Hoe toepasselijk zijn ze echter!

Van de eerste lezing, uit de tweede brief van Paulus aan de christenen van Tessalonica (2 Tess 2, 1-3.14-17) onthouden we de zin: 'Wees standvastig, broeders en zusters, en blijf bij de traditie, in woord en geschrift.' Met velen vandaag houden we de traditie rond Sint-Hermes in eer, van Kleve tot Cornwall, van Frankrijk tot Italië. Voor ons is deze traditie zo wezenlijk dat ze samenvalt met de Ronsische eigenheid of identiteit. Ronse is 'de Hermesstad'!

In het evangelie (Mt 23, 23-26) echter schijnt Jezus deze gehechtheid aan tradities tegen te spreken. Bij nauwkeuriger beschouwing is dat niet zo. Hij berispt de schriftgeleerden en farizeeën alleen omdat ze de details en het uiterlijke van de traditie behouden. Ze hebben geen oog en hart meer voor de essentie. Jezus noemt deze kern: 'recht, barmhartigheid en trouw'.

Voor ons vandaag, anno 2012, komen hieruit drie gevolgen voort. De eerste is de aansporing, in de lijn van Sint-Paulus: 'Blijf bij uw, onze traditie!' Houd de verering van Sint-Hermes krachtig aan. Hij is en blijft het symbool van onze identiteit.

Vervolgens moeten we ons afvragen waarom het zo aan de tijd is onze traditie te beveiligen. Hiervoor kunnen minstens drie redenen aangehaald worden. Er is vooreerst de multiculturele context vandaag. Een samenleving wint er niets bij als groepen hun basisopvattingen zomaar prijsgeven. Bovendien leven we al langer in een klimaat van nihilisme, vervlakking, indifferentisme. Dit alles betekent dat men kleurloos 'men' wil zijn, 'niemand', 'niets', onverschillig, anoniem, zonder overtuiging. Dat lijkt zo veilig en weinig eisend te zijn! Maar dan, ten derde, doemt de uitdaging op dat wij, dat onze samenleving toch niet zonder doelstellingen kan, zonder houvast, idealen, persoonlijke en gezamenlijke leefrichting. Kunnen mensen leven, samenleven, als waardige personen en medemensen, als ze niet weten waartoe, als ze geen project uitzetten om te groeien in (mede)menselijkheid en zo hun geluk en dat van zoveel mogelijk leden van de samenleving weten te bevorderen? Kortom, kunnen wij zonder idealen en durven wij onze jongeren in een doelloze leefwereld laten opgroeien?

Maar heeft het wel zin vast te houden aan de christelijke traditie en die meer gedreven en geprofileerd dan we gewoon zijn, naar voren te brengen? Dat brengt ons bij de essentie van onze traditie, geconcretiseerd in de Hermescultus. Sint-Hermes is een historische 'martelaar', wat betekent 'getuige' voor het christelijk geloof en leven. Zijn naam prijkt al op de martelaarslijst van 354 en inderdaad op 28 augustus. In Ronse vieren we hem nog meer op Drievuldigheidszondag met de grote Fiertelomwegang. Precies dit gebruik brengt ons bij het heerlijke en unieke wezen van ons christelijk geloof. Wij, dankzij Jezus, geloven in de Liefde, de goddelijke liefde die is Vader, Zoon en

Heilige Geest. Andere godsdiensten, wijsheden, opvattingen kunnen belijden dat er een God is, maar in Zich blijft Hij voor hen toch wel de grote Onbekende. Christus alleen toont ons de goddelijke diepte, die wij belijden vanaf ons doopsel en bij elk kruisteken. Dit geloof en alleen dit geloof in de God van Relatie kan het laatste en eerste principe zijn van een volwaardige samenleving waarin allen voor elkaar en voor ieder gaan leven.

Ziedaar waarom het belangrijk blijft Sint-Hermes, die zijn leven voor de Liefde gaf, te blijven huldigen en navolgen. Hij behoede onze geest en de geest, de ziel van ons samenleven hier. Want, naar het woord van dezelfde Paulus, alleen de liefde telt (1 Kor 13). Zij is het allervoornaamste, alleen de moeite waard om erin te geloven, ernaar te leven, ervoor te sterven! Amen.
(wordt vervolgd)

Sint-Hermes vereerd (5)

Op zondag 2 september 2012 sloten we de vieringen van Sint-Hermes voor dit jaar feestelijk af. De zondag na 28 augustus, jaarlijkse herdenkingsdag van zijn marteldood, vieren we de eucharistie op zijn voorspraak en houden we een slotprocessie met de relieken in de collegiaal. Het is wachten tot Hemelvaartsdag volgend jaar, 9 mei 2013,

om weer uit te zien naar de Grote Fiertelommegang, de zondag na Pinksteren, Drievuldigheidszondag 26 mei 2013.

We zullen de 'tussentijd' goed gebruiken om vaak één of ander aspect van de verering van onze Patroon verder te verkennen en toe te lichten. Het is een niet geringe kans voor de dringende evangelisatie en de opwaardering van onze identiteit, te kunnen aanknopen bij een historische én symbolische figuur die zolang al onze gemeenschapsgeest bepaalt. Te lang werd gewacht om die kans te benutten en zijn waarde te 'ontginnen'.

Met onze grote dank aan allen die reeds hun bijdrage tot vernieuwing leverden, beloven we onze constante steun met bijdragen doorheen de komende maanden. Hier alvast de slotbezinning, samengevat, die we tijdens de druk bijgewoonde viering 2 september laatst mochten meegeven.

Vrienden,

het evangelie van deze 22ste zondag door het jaar (Mc 7, 1-8.14-15.21-23) brengt andermaal de spanning tussen traditie en betekenis naar voren. De Farizeeën en schriftgeleerden bekritiseerden Jezus' leerlingen omdat ze zich niet hielden aan tal van wassingen die zij voortdurend praktiseerden!

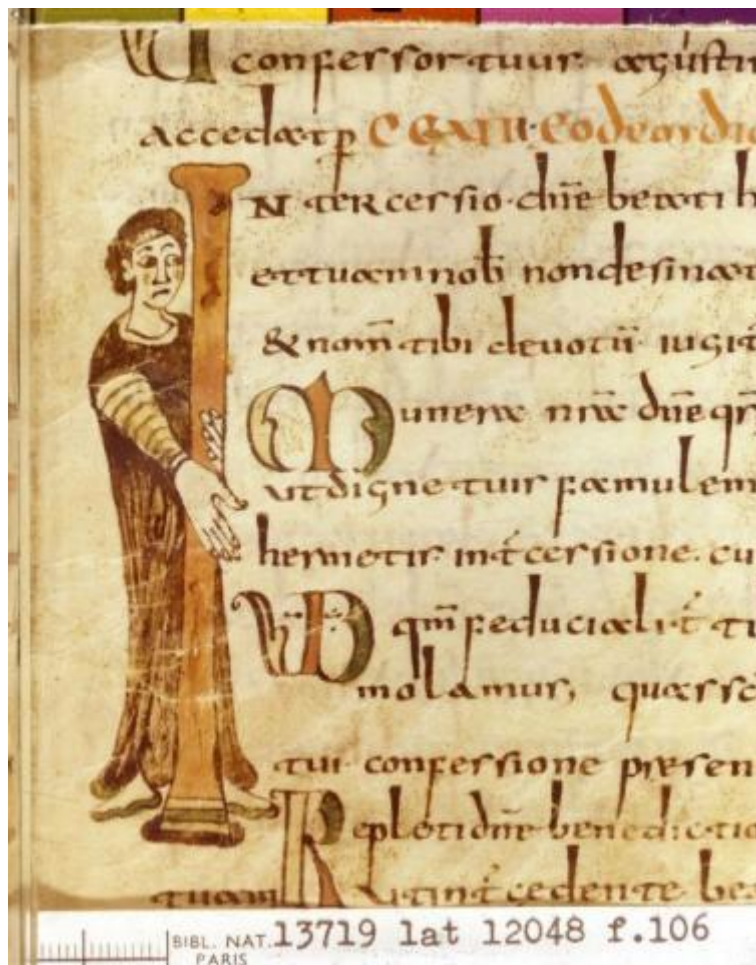
Jezus antwoordt met een tekst van de profeet Jesaja die al in zijn tijd de tegenstelling tussen lippendienst en hart, tussen mensenwetten en Gods wet, tussen innerlijk en uiterlijk had aangeklaagd: 'Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart is ver van Mij. Zij eren Mij, maar zonder zin, en mensenwet is wat zij leren. Gij laat het gebod van God varen en houdt vast aan de overlevering van mensen!' Jezus zegt dat het niet op uiterlijke dingen aankomt, wel op het innerlijk, het hart, de geest, onze ziel omdat van daaruit onze gedragingen vertrekken.

Toegepast op onze Sint-Hermes-traditie moeten we dus de vraag stellen: wat baat het mooie vieringen als vandaag op te zetten, wat baat het zoveel inspanningen te leveren om de jaarlijkse Ommegang feilloos te organiseren, wat baat het het reliekschrijn moedig rond te dragen en te volgen, als we de betekenis, de essentie van deze tradities niet in ons hart opnemen, laten doordringen en er dagelijks van leven?

Sint-Hermes toont ons in zijn persoon waartoe het hart van mensen in staat is. We kunnen elkaar naar het leven staan, zoals hij gedood werd door verblinde waanzin. Ofwel kunnen we elkaar bijstaan zoals de grote Ommegang duidelijk uitbeeldt. Kiezen we dus in ons hart kordaat voor deze tweede optie. Dan is onze traditie het niet alleen waard om aangehouden te worden, maar werkt ze ook inspirerend en verheffend door, het hele jaar lang. Ook en vooral in die zin is de martelaar Hermes de schutspatroon van de goede, genezen menselijke geest en van de positieve mentaliteit van onze bevolking.

M. T'Joen

SINT-HERMES VEREERD (6)

Afbeelding van St.-Hermes in het sacramentarium van Gellone, Parijs, eind 8ste E.

Gevangenneming van Sint-Hermes, afbeelding in Romeins brevier, Clermond-Ferrand, 15de E

Ter gelegenheid van de bijzondere Open Monumentendag waarbij op grandioze wijze 'De Vrijheid' in en rond onze collegiaal en crypte herleefde, hebben wij als bescheiden bijdrage tijdens de H. Mis van zondag 9 september 2012 ook de aloude misgebeden ter ere van Sint-Hermes, voorzien voor zijn jaarlijkse gedachtenis op 28 augustus, weer naar voren gebracht. De aanwezigen ontvingen tekst en vertaling, die we hierna ter bewaring publiceren in het kader van onze doorlichting van de cultus van onze patroon.

Oratio

Deus, qui beátum Hermétem Mártyrem tuum virtúte constántiæ in passióne roborásti : ex eius nobis imitatióne tríbue ; pro amóre tuo próspéra mundi despícere, et nulla eius advérsa formidáre. Per Dóminum.

Openingsgebed

O God, die de heilige Hermes, uw martelaar, met d edeugd van standvastigheid in het lijden gesterkt hebt: geef ons, naar zijn voorbeeld, uit liefde tot U de gunsten van de wereld te misprijzen, en geen van haar kwalen te vrezen.

Secreta

Sacríficium tibi, Dómine, laudis offérimus in tuórum commemoratióne Sanctórum : da,

quǽsumus, ut, quod illis cöntulit glöriam, nobis prosit ad salötem. Per Döminum.

Gebed over de gaven

Deze lofofferande, o Heer, dragen wij U op ter gedachtenis van uw heiligen: geef, smeken we, dat hetgeen hun de hemelse glorie bezorgd heeft, voor ons heilzaam mag zijn.

Postcommunio

Repleti, Dömine, benedictiöne cälésti, quǽsumus cleméntiam tuam : ut, intercedénte beäto Herméte Märtyre tuo, quä huméliter gérimus, salöbriter sentiämus. Per Döminum.

Gebed na de communie

Vervuld, o Heer, van hemelse zegeningen, beroepen we ons op uw milde goedheid: laat ons door de voorspraak van de heilige Hermes, uw martelaar, de heilzame werking ondervinden van wat wij hier nederig mochten vieren.

Voor verder wetenschappelijk-historisch onderzoek van deze gebeden verwijzen we al naar het getuigenis van de liturgiedeskundige Pierre JOUNEL (Le Culte des Saints dans les Basiliques du Latran et du Vatican au douziéme siécle, École Franßaise de Rome, Palais Farnése, 1977): 'Saint Hermés appartient, ä la couche primitive du sanctoral romain. Sa déposition au cimetiére de Basilla sur la via Salaria ancienne est inscrite dans la Depositio Martyrum de 354 et dans le Hiéronymien. L'évangéliaire de 645 s'accorde avec les sacramentaires grégorien et gélasien pour donner le formulaire de sa féte, qui a toujours été célébrée depuis.'

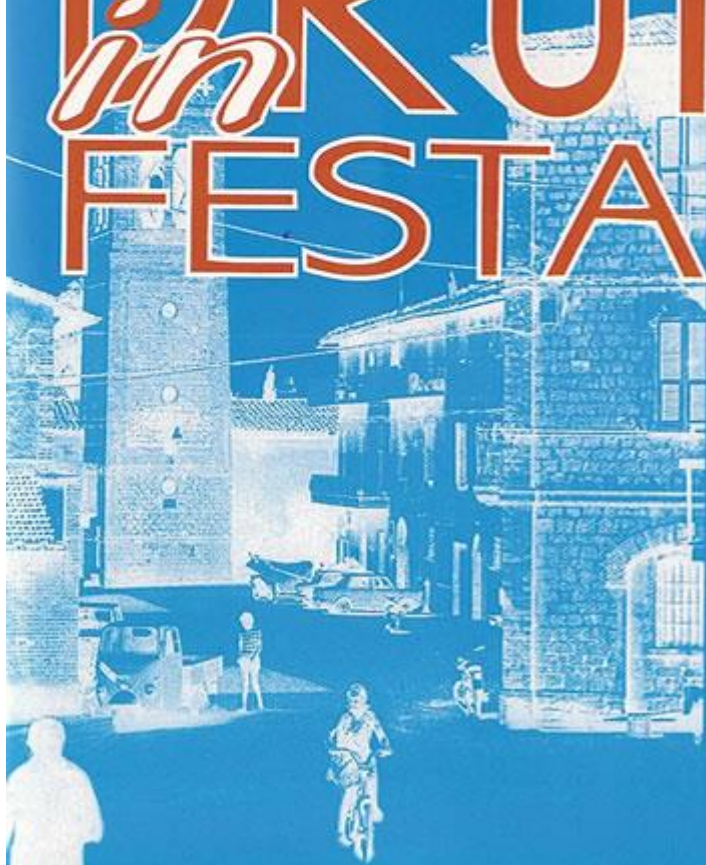
Voegen we hier ten slotte aan toe dat de aanwezigheid van Sint-Hermes in de vroeg-middeleeuwse sacramentaria (die vooral de misteksten van de priester bevatten) en martyrologia (=martelaarslijsten), naast de verering rond zijn begraafplaats in Rome, een belangrijke factor geweest is voor de verspreiding van zijn cultus in West-Europa.

(wordt vervolgd)

Sint-Hermes vereerd (7)

BRUFFA

in
FESTA

S. ERMETE

Sint-Hermeskerk Brufa

Na algemene overzichten van de vereringsplaatsen van onze Stadspatroon kunnen we nu focussen op enkele levendige plaatsen waar Sint-Hermes bijzonder gevierd wordt.

We begeven ons naar Midden-Italië, naar een deelgemeente ('una frazione') van Torgiano, Brufa, in de provincie Perugia, regio Umbrië. Gelegen op een heuvel van 291 m. en slechts bewoond door iets meer dan 600 inwoners, wordt Sint-Hermes er als patroon intens gevierd. Brufa is gelegen in een agrarisch gebied waar de wijnbouw voorop staat.

Tot de bezienswaardigheden behoort de Sint-Hermeskerk. Al vanaf haar oprichting (rond 1350) was ze aan hem toegewijd. Gemeentelijke documenten in Perugia uit 1489 en 1493 spreken van de kerk van 'Sint-Helmus' of 'Sint-Hermo de castro Brufe'.

Ieder jaar wordt eind augustus (dus omstreeks de liturgische gedachtenis van Sint-Hermes) 13 dagen feest gevierd (onder het motto 'Brufa in Festa'), zo bijvoorbeeld in 2010 van 24 augustus tot 5 september. In 2012 werd de 44ste editie opgezet, van 21 augustus tot 2 september.

Het feestprogramma bruist van socio-culturele activiteiten. Godsdienstig wordt op het einde van het voorbereidend triduum, de vooravond van het patroonsfeest, de H. Mis gecelebreerd waarna de processie met het beeld van de martelaar doorheen de straten trekt. Op 28 augustus wordt de Eucharistie in de voormiddag en de vooravond gevierd.

Van de processie krijgt u meteen een aansprekend sfeerbeeld als u op Youtube de recente videobeelden (geplaatst op 28.8.2012) opzoekt onder de benaming 'Processione a Brufa per Sant'Ermete'. Wonderlijk hoe op een afstand van 1400 km van onze stad, vergelijkbare tradities hooggehouden worden en dat op een schijnbaar onbeduidende plaats!

(wordt vervolgd)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (8)

Sint-Hermeskerk Forte dei Marmi

Eeuwfeestpenning parochie Sint-Hermes Forte dei Marmi

Met deze bijdrage begeven we ons 1200 km ver van onze Hermesstad, naar de noordwestelijke kust van Italië, Forte dei Marmi.

Deze stad van ongeveer 7700 inwoners behoort tot de provincie Lucca in Toscane, is de geboorteplaats van koningin Paola en dankt zijn naam aan het 'fort' in het centrum van de stad (aanvankelijk ter verdediging gebouwd, later een opslagplaats van 'marmor', vandaar de toevoeging 'dei Marmi'). De stad ligt in een oase van groen (vooral dennen), heeft een aantrekkelijk zandstrand en leeft als elitaire badplaats van het toerisme. De gronden zijn er duur en het gemiddelde inkomen per persoon is het hoogste in de provincie.

De heilige martelaar Hermes is de patroon van deze stad. Bezienswaardig is de kerk die aan hem toegewijd is. In 2011 werd het eeuwfeest van de Sint-Hermesparochie gevierd. Forte dei Marmi viert zijn patroon ieder jaar, van 25 tot 28 augustus, op waardig-intense wijze. In vergelijking met de festiviteiten in bijv. Brufa is het programma meer beperkt in de tijd en sterker religieus gecentreerd. Naast een wedstrijd, een jaarmarkt (met op 28 augustus 2012 niet minder dan 382 kramen!), spetterend vuurwerk op de pier, vallen vooral de processie met de relieken van Sint-Hermes, de zegening van de stad en de (concert)missen op.

U kunt het afsluitend vuurwerk van 28 augustus 2012 om 22 u (25 minuten lang!) meemaken via Youtube: 'Fuochi d'artificio Forte dei Marmi 2012, door Luca Turio geplaatst op 1 september 2012!
(vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (9)

H. Grafbasiliek Acquapendente

Crypte H. Grafbasiliek Acquapendente

Acquapendente is een stad van meer dan 5600 inwoners, in Midden-Italië, in het noorden van de provincie Viterbo, regio Lazio. De gemeente dankt haar naam ('hangend water') aan kleine watervallen die de Paglia-rivier voeden. Het is een centrum van groenten- en wijnbouw, bekend ook om zijn keramiekwerk.

Sint-Hermes is de patroon en zijn feestdag is uiteraard 28 augustus. Toch heeft Acquapendente geen Sint-Hermeskerk. Voor de jaarlijkse viering staat de parochie van het H. Graf in, gecentreerd op de kathedrale basiliek of dom 'di San Sepolcro'. Deze kerk was van 1649 tot 1986 een bisschopskerk, vandaar deze benamingen en ook de verbouwingen die ze onderging. Begonnen in Romaanse stijl in de 12de E., kreeg ze later een neo-classicistische gevel. De basiliek heeft ook een oudere, Romaanse crypte (ouder dan de onze: 10de E.) die als één van de belangrijkste in Italië geldt.

Overlopen we het feestprogramma dat de parochie van het H. Graf voor 2012 (van 18 tot 30 augustus) bekend maakte, dan ontdekken we dat er een noeven voorafgaat aan de pontificale vieringen (met de bisschop van Viterbo) op 28 augustus. Na de vesperdienst wordt die dag een processie met het beeld van de martelaar doorheen het historisch centrum gehouden. Opmerkelijk is ook dat in dat jaar de 15-jarige stichting van de 'Ridders van Sint-Hermes martelaar' (aantal in 2012: 27) werd herdacht. De religieuze kern wordt omkranst door diverse evenementen van concerten en theater, een wijnbeurs, jaarmarkt en afsluitend vuurwerk. (vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (10)

Sint-Hermeskerk Sciarborasca

Processie Sciarborasca 28.8.2012

Processie Sciarborasca 28.8.2010

We begeben ons naar Sciarborasca, een deelgemeente (met slechts een 1600 aantal inwoners) van Cogoleto bij Genua, in het noordwesten van Italië, op 213 m hoogte gelegen en 1100 km van onze Hermesstad verwijderd.

Sint-Hermes is de patroon van Sciarborasca en de parochiekerk is aan hem toegewijd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de kerk zwaar beschadigd en in de zestiger jaren van de vorige eeuw heropgebouwd.

Op zijn liturgische herdenkingsdag, 28 augustus, gaat een typische processie uit, niet alleen met zijn beeld, maar ook met grote houten kruisen mede onder impuls van de Broederschap van het H. Sacrament die in 1979 heropgericht werd. De 'klassieke', folkloristische omkaderingen ontbreken ook hier niet. De zondag ervoor heeft een

veemarkt plaats. De dag zelf is er een soort jaarmarkt en vuurwerk. Op 27 augustus 2012 was er ook een concert op het Sint-Hermesplein. (vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (11)

Gemeenteschild van Blera

Blera is een gemeente met 3400 inwoners in Midden-Italië, in het zuiden van de provincie Viterbo, 70 km boven Rome. Tot 1093 was Blera een bisdom. De eerste bisschop, de H. Vivenzio, is de patroon van deze plaats, zozeer dat hij in het gemeentelijk wapenschild afgebeeld staat. Sint-Hermes is er naast anderen, 'co-patroon'. De eerste uitdrukkelijke vermelding van zijn cultus dateert van 1515.

In Blera is geen kerk aan onze heilige toegewijd. De laatste zondag van augustus wordt hij echter jaarlijks gevierd met wat daar als 'het grootste zomerfeest' beschouwd wordt. De viering loopt van vrijdag tot maandag. De religieuze plechtigheden waaronder een processie worden ook daar omkaderd door sportwedstrijden, volksspelen, muzikale optredens, tentoonstellingen en gastronomische aanbiedingen.

Met deze beschrijving eindigt onze voorlopige verkenning van de eredienst rond Sint-Hermes in Italië. We kunnen daaromtrent enkele conclusies formuleren:

1. We zijn verrast dat op enkele plaatsen, zelfs daar waar geen Sint-Hermeskerk staat, jaarlijks grote festiviteiten opgezet worden. Anderzijds konden we niet achterhalen dat op de meeste plaatsen, zelfs waar wel een Sint-Hermeskerk staat, een bijzondere cultus rond de heilige leeft.

2. Als we de ligging van de vereringsplaatsen bekijken, dan is het zo dat ze zich alle in Noord- en Midden-Italië bevinden, waarvan drie in de provincie Viterbo.

3. Een bijzonder punt voor verder onderzoek betreft de relikwieën van Sint-Hermes in Acquapendente, precies in de provincie Viterbo. Gesteld wordt dat die (of zelfs het lichaam van de martelaar) op 16 februari 1652 in het oude centrum van Viterbo teruggevonden werden.

4. Van groot belang voor onze zoektocht hier en elders is de juiste identificatie van 'Sint-Hermes'. Een betrouwbaar uitgangspunt of selectie criterium is de viering op 28 augustus. Er zijn namelijk meerdere heiligen, resp. martelaren, die die naam of een verwante dragen. Bijv. is de heilige Hermes die op 22 oktober herdacht wordt een diaken die met zijn bisschop Philippos van Herakleia (bij Konstantinopel) op 22.10.303 of 304 in Adrianopolis de marteldood onderging. 'Sant'Ermete' die in Rendinara (deelgemeente van Morino, provincie L'Aquila) als patroon gevierd wordt, is niet 'onze Sint-Hermes'. Die omzichtigheid geldt ook voor Cornwall waarvan gezegd wordt dat drie kerken aan hem toegewijd zijn, terwijl we er maar één konden weerhouden. (Vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (12)

Graag laten we in deze bijdrage stadsgenoot Milo Van Driessche aan het woord. In het kader van de bijzondere Open Monumentendag 9 september 2012, die de Ronsische 'Vrijheid' met tal van evenementen deed herleven, stelde hij zijn 'sfeerfilm' over de Fiertel voor. Dit uniek werkstuk, dat we als een kostbaar kleinood bewaren, lichtte hij als volgt toe:

'Deze sfeerfilm wil het authentieke en de ziel van de eeuwenoude Fiertelommegang op een originele manier weergeven. De opnamen van de film werden gemaakt tijdens de Fiertel 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 en 2012. Voor de muziek werd gekozen voor oudmiddeleeuwse pelgrimsmuziek en rasechte Fiertelmuziek uit Ronse, herkenbaar voor elke stadsgenoot.

De film werd professioneel gerepliceerd (geperst) in Duitsland.
Met dank aan het Stadsbestuur Ronse.

Tijdsduur: 14 min 52 sec

Het idee is ontsproten uit twee passies: de Fiertelommegang met zijn oude tradities en mijn passie voor film (en fotografie).

De Fiertelommegang

Al van in mijn kinderjaren heeft de Fiertel een magische indruk op mij gelaten. Het mystieke van de jaarlijkse bedevaart ligt dan ook vervat in de voetstappen van de Fiertelgangers. Een beetje de 'rode draad' van het sfeerverhaal.

De opnamen bij elke Fiertel waren telkens goed voorbereid, maar werden soms bijgestuurd wegens weersomstandigheden. Dagen op voorhand werden originele camerastandpunten bestudeerd en in een kleine shotlist neergeschreven. Ik dank de weergoden voor de, op één jaar na, droge filmcondities.

Dank ook aan de schrijfgroep die me behulpzaam toestond om bijvoorbeeld te filmen vlak achter het schrijn, zodat je de indruk krijgt met hen mee te stappen.

Het filmen was soms heel lastig: na een filmshot waren tussensprintjes nodig om de groep telkens weer in te halen. Ze wachtten natuurlijk niet...
Alle opnamen zijn dus door mij alleen gemaakt, terwijl ik zelf de Fiertel meestapte. Op sommige locaties krijg je de indruk dat er 5 cameraploegen aan het werk zijn, in feite zijn het filmshots van 5 verschillende jaargangen.

Bij de eindgeneriek zien we de kerkhaan en het kerkkruis van heel dichtbij. Ik verklap graag hoe we dit konden filmen: bij het plaatsen van de nieuwe haan, bracht een gigantische kraan en ponton ons naar de top van de St.-Hermeskerk: een adembenemend zicht en een uitstekende filmlocatie!

Filmen (en fotografie), van hobby tot passie

Decennia lang nemen film en fotografie een groot deel in van mijn vrije tijdsbesteding. Ik was jarenlang actief in de Filmclub Trefcenter. Ik had het voorrecht om veel te leren van de Ronsische 'filmeurs' zoals Armand Vancoppenolle, Ghislaine en Marcel Boulaert,

Paul Van Coppenolle en later van mijn goede collega Gaston De Boever. In het digitale filmtijdperk keek ik met bewondering op naar de nieuwe generatie digitale specialisten.

Bij het Trefcenter realiseerde ik verschillende films. De film waaraan ik de beste herinneringen overhoud is 'Verborgen wereld', een verhaal over multicultureel samenleven. Mijn dochters spelen er een hoofdrol. De film viel in de prijzen: zilver op nationaal vlak en prijs van de Vlaamse Gemeenschap op het Benelux festival in Oostende.

Maar eigenlijk was ik liever actief op lokaal vlak. Met de Jonge Kamer werkte ik onder meer aan promotionele films over Ronse. Daarbij monteerden wij in professionele studio's in Gent. Het werd een stuk van mijn opleiding en mijn hobby werd een passie.

Nog met de Jonge Kamer maakten we in 1987 ook al een Fiertelfilm met 5 cameraploegen. Maar die prent is natuurlijk niet te vergelijken met 'De Fiertel' die ik vandaag heb gerealiseerd. Een mens evolueert in zijn manier van denken en werken!

'De Klijpefilm' is ook een heel apart verhaal: oude 16 mm filmbanden konden we dankzij de filmclub-anciens omtoveren tot een unieke film op DVD, van verroeste filmbanddozen tot digitale montage.

Naast talrijke kleinere projecten, legde ik mij toe op bedrijfsvideo. Boeiend, maar zeer arbeidsintensief. En natuurlijk waren er de obligate trouwreportages, familiefeesten. Dit laatste beperk ik tot een minimum.

Film en fotografie zijn voor mij fascinerend, maar het is niet altijd gemakkelijk omwille van de razendsnelle technologische evolutie in de branche.'

Milo Van Driessche, geboren in Ronse (1953) en er wonend S.M. Glorieuxlaan 43, is gehuwd, vader van twee dochters en werkzaam als kinesitherapeut, telefonisch te bereiken (0476 753077) en via mail (milo_van_driessche@hotmail.com).
(vervolgt)

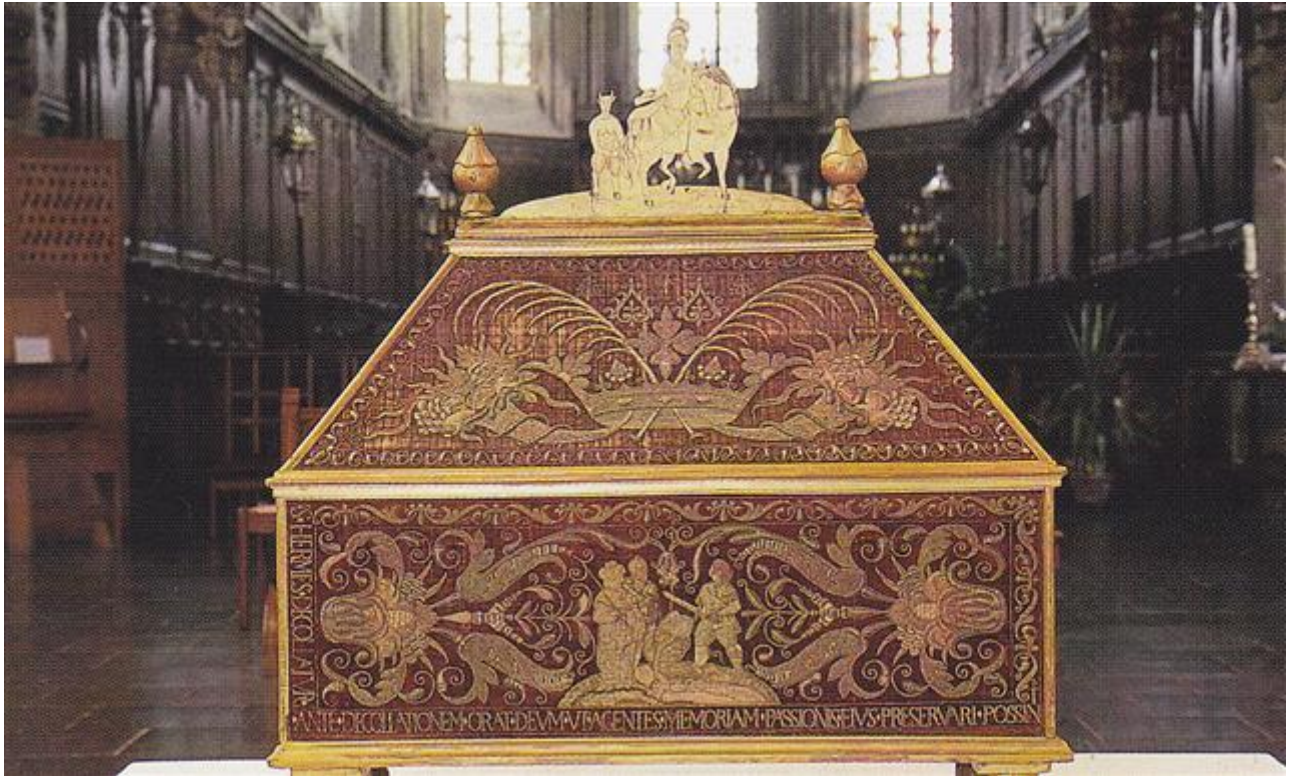
M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (13)

Klassiek ruiterbeeld Sint-Hermes, jr2000

Allerheiligste Drie-eenheid,
wij danken U
voor het geloofsgetuigenis
en de bijstand
van de heilige martelaar Hermes.
Verleen op zijn voorspraak
dat wij behoed worden voor alle kwaad,
bevrijd van alle kwalen van de geest,
zodat wij
in het spoor van Sint-Hermes
kunnen belijden en beleven
dat Gij onze God zijt,
Vader en Zoon,
in de eenheid van de Heilige Geest. Amen.

Ommegangschrijn Sint-Hermes, jr 2003

Sint-Hermes,
die sinds eeuwen hier aangeroepen wordt
tegen alle kwalen van de geest,
tot u wenden wij ons vol vertrouwen.
Wees onze voorspreker
bij Christus onze Bevrijder
die de macht van de boze heeft gebroken
en zovele zieken, ook naar de geest, genezen heeft.
Bekom voor ons de bevrijding
die wij met aandrang vragen.
En getuig voor ons, heilige martelaar Hermes,
van de genezende kracht van het christelijk geloof:
dat wij bemind zijn door de Vader
dankzij Christus, zijn Zoon en onze Broeder,
met de kracht van de Heilige Geest van Liefde,
vandaag, alle dagen, tot in eeuwigheid. Amen.

Sint-Hermes, wees onze voorspreker!
Sint-Hermes, wees onze getuige!

Sint-Hermesbeeld, jr 2006

Barmhartige God,
in uw goedheid
hebt Gij ons
de martelaar Hermes
als beschermheilige gegeven.
Verleen op zijn voorspraak
dat wij trouwer geloven
in uw Liefde
en bevrijd van alle kwalen van de geest
meer in uw Liefde samenleven,
door Christus, onze Heer. Amen.

Sint-Hermes, bid voor ons.

Hermesfresco in zijn catacombe in Rome, jr 2011

Hemelse Vader,
door de kracht van uw Liefdegeest
hebt U uw martelaar Hermes gesterkt
om ten einde toe te getuigen van uw Zoon.
Op zijn voorspraak vragen wij:
sterk ook ons
opdat wij staande blijven in het geloof
en in liefde voor allen
tot wij samen ingaan in uw heerlijkheid.

Sint-Hermes, bid voor ons.

Gerestaureerd Sint-Hermesaltaar, jr 2012

Noveengebed tot Sint-Hermes

Heilige martelaar Hermes,
zo velen voor ons
hebben uw hulp ingeroepen
toen ze te lijden hadden
in hun geest.
Vol vertrouwen
op uw voorspraak bij de Heer,
wend ik mij hoopvol tot u.
Bekom voor mij
en voor wie mij dierbaar zijn,
de gave van bevrijding
opdat wij met u kunnen getuigen
van de helende liefde
van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

Sint-Hermes, bid voor ons.

Een christelijke traditie als die rond onze Stadspatroon zou verschrallen tot een louter folkloristisch gegeven, tot een volksgebruik, als haar betekenis niet meer ingezien werd. Volksgebruiken kunnen zelfs afsterven naarmate een volksgroep er zich niet meer in herkent. Elke viering van Sint-Hermes biedt gelegenheid om de inhoudelijke diepte van de eeuwenoude Hermestradiatie te verkennen en te actualiseren. In vorige bijdragen kon u de neerslag van recente bezinningen nalezen.

Deze zingeving van onze Sint-Hermesverering situeert zich vooral op het vlak van het verstand: inzien waarom ons volk doorheen de eeuwen tot vandaag aan zijn patroon gehecht blijft en moet blijven. Er is echter een diepere zone in ons, die van het hart, niet als sentimentele haard maar als diepste persoonskern. Daarom is het ook nodig de religieuze vieringen, die we vanaf O.L.H. Hemelvaart tot de zondag na 28 augustus houden, bijzonder te verzorgen. Om dezelfde reden – de motivatie van het ‘hart’ - bieden we geregeld een eigen gebedskaart met treffende afbeelding aan. Vooral het bidden tot en op voorspraak van onze beschermheilige houdt de band met Sint-Hermes persoonlijk en gezamenlijk levendig. Traditie is dan meer dan uiterlijke gebruiken; ze wordt verinnerlijkt, werkt in, motiveert.

Voor de opstelling van deze gebeden lieten we ons leiden door de historische gegevens die ons door wijlen Albert Cambier (+2010) werden meegedeeld: Sint-Hermes is een authentieke martelaar, in vroege tijden tijdens een kerkvervolging in Rome gedood, van Griekse afkomst, wellicht een (vrijgelaten) slaaf en missionaris.

Op basis daarvan kwamen we tot de valabele zingeving dat Sint-Hermes symbool staat, enerzijds, voor de agressie waarmee mensen met hun ideologieën de ‘anderen’ steeds weer naar het leven staan en, anderzijds, voor het christelijke antwoord van de geweldloos trouwe liefde. De Fiertelommegang verbeeldt dit antwoord als het solidair op weg gaan in het spoor van deze geloofsgetuige. Dat de grote rondgang op Drieuldigheidszondag plaatsheeft, biedt de gelegenheid om het typisch christelijk geloof in een God die Zelf Verbondenheid is, als Grond en Motief voor de onderlinge, medemenselijke verbondenheid aan te wijzen. Dat Sint-Hermes wellicht een vrijgelaten slaaf was en in Ronse bovendien aangeropen wordt tegen de kwalen van de geest, is een bijkomend motief om de weldaad van de christelijke bevrijding van geest en hart aan te brengen.

Aldus konden sinds mijn aanstelling tot deken van Ronse op Pinksteren 1998 (uitgerekend de zondag vóór Fiertelzondag!) vijf gebedskaarten uitgegeven worden: in het christelijk jubeljaar 2000, met als afbeelding het ‘klassieke’ ruitbeeld dat in de dekenij bewaard wordt; in 2003 met het ommegangschrijn; voor de Fiertel van 2006, andermaal met het traditionele beeld; in 2011 met het kostbare Hermesfresco van zijn catacombe in Rome; voor de Fiertel van 2012, met zicht op het gerestaureerde Sint-Hermesaltaar in de collegiaal. Ter bewaring én hopelijk veelvuldig gebruik brengen we deze gebeden hier samen.

(vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (14)

Tot onze blijde verrassing ontdekten we dat in Congo een kerk toegewijd is aan Sint-Hermes, nog wel de kathedraal van het bisdom Lisala.

Dit bisdom is gelegen in het noordwesten van de Democratische Republiek, in de provincie 'Équateur'. Het bestrijkt een oppervlakte van 67.674 vierkante km, heeft een bevolking van meer dan 1.400.000 inwoners (waaronder ongeveer 770.000 katholieken). Het huidige bisdom omvat 26 parochies, ingedeeld in 9 dekenaten, met 80 priesters, 30 seminaristen, meer dan 900 catechisten. De Sint-Hermesparochie van Lisala is de vijfde oudste (opgericht in 1914). Het bisdom maakte aanvankelijk deel uit van het Apostolisch Vicariaat Nouvelles-Anvers, opgericht op 3 april 1919. Het werd eruit opgericht op 10 november 1959 en kreeg zijn huidige omtrek op 25 november 1964.

Van de in totaal vier apostolische vicarissen, dan bisschoppen die het gebied tot op heden kerkelijk geleid hebben, zijn er drie paters-Scheutisten. Pionier was Égide De Boeck (1921-1944). De 'Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria' (= Congregatio Immaculati Cordis Mariae = CICM), opgericht in 1862 door de Vlaamse priester Theophiel Verbist (+1868), dankt haar bijnaam 'Scheut' aan een wijk in Anderlecht waar het eerste missiehuis van de congregatie geïnstalleerd werd.

Bij de paters Scheutisten gingen we dan ook te rade om iets meer te vernemen over de bouw van de kathedraal en haar toewijding aan Sint-Hermes. Er bleek een gestencilde brochure te bestaan over de 'Geschiedenis van de missie van Lisala' waar op p. 8-9 volgend verhelderend en ontroerend relaas wordt gedaan:

'Thans wilde pater Henri beginnen met een bestendige kerk. Broeder René Reygaerts, de gekende bouwer van de kerk en het missiehuis van Umangi, werd benoemd voor Lisala.(1926-27) Stapels stenen lagen gereed in Umangi. Een hoge kerk had stevige fundaties nodig. De oever van de stroom en de eilanden boden grote rotsblokken en keien aan. Brede en diepe grondvesten werden gedolven. (1,2 m – 1,5 m) Voor de toren nog breder en dieper. De rotsblokken werden erin geworpen. De keien erop. Er tussen goten ze goede vastgestampte aarde. De hoeken werden stevig opgezet met cement. Thans de tussenmuren. Hier mochten kandidaat metsers dicht bij de gewaardeerde metser meewerken. Het ronde koor, venster- en deuromlijstingen werden aan deze laatste toegewezen. In januari 1929 kwam de kerk op hoogte. Het houtwerk van dak, deuren en vensters kwam onder leiding van broeder Cornelis Mertens (Brecht). Lungu André, de beste schrijnwerker, heeft hem daarin veel geholpen. De toren was af einde 1929. Bleef nog het beplakken der muren en het schilderen. In februari 1931 zegende monseigneur De Boeck de mooie kerk. En met St Hermes als patroon. Ondertussen in 1929 volgde pater Oushoorn (Berchem O.VI.) pater Kerstens op. Na zijn hard reizen en werken op de linkeroever van de stroom keerde p. Kerstens Henri naar België terug. De nieuwe pater overste was goed bevriend met een grote textielijveraar, de heer Lagache van Ronse. Financieel hielp deze laatste veel voor de bouw van de kerk. Prachtige stevige beelden van het Heilig Hart, de maagd Maria en St Hermes versierden weldra de mooie kerk. P. Oushoorn bespeelde harmonium. Dezelfde weldoener zond weldra een groot orgel. Gekleurde vensters gaven beelden uit de heilige geschiedenis weer. Het dak werd met platen bedekt. Een ruime en schone kerk. De kristenen en paters blijven de weldoener steeds indachtig in hun gebeden en werken.'

Postkaart 1932

Sint-Hermes glasraam in de kathedraal van Lisala

Recent (2014) binnenzicht

Zoals blijkt, was streekgenoot pater-Scheutist Paul-Frederik Oushoorn rechtstreeks betrokken bij de bouw en afwerking van de kerk. Hij werd geboren in Kluisbergen-Berchem op 15 januari 1881 als zoon van Frederik en Clemence Van de Walle. Na zijn humaniorastudies aan het Sint-Antoniuscollege te Ronse trad hij in 1900 in het noviciaat te Scheut, waar hij op 8 september 1901 zijn eerste kloostergeloften aflegde. Hij werd priester gewijd op 15 juli 1906 waarna hij naar Congo vertrok. In oktober 1909 werd hij onderpastoor te Boma. In juli 1912 verhuisde hij naar Muanda om er voorlopig dienst te doen als coadjutor van de overste P. Cruyen. Zijn gezondheidstoestand liet echter heel wat te wensen over en hij moest begin 1913 naar België terugkeren om te Scheut nieuwe krachten op te doen. Door de oorlog verrast, slaagde hij er toch in om in augustus 1915 vanuit Lissabon weer af te varen naar Congo. Ditmaal werd hij benoemd voor het district Nieuw-Antwerpen, meer bepaald voor de missie van Umangi, waar hij de 23ste oktober aankwam. Doch ook hier moest hij na enkele jaren op het einde van 1923 voor een rustperiode naar België terug. In juni 1925 was hij weer te Umangi en in 1929 werd hij overste benoemd van de missie te Lisala. Een derde maal keerde hij naar België terug in 1937 en kon reeds op 11 februari 1938 weer afvaren naar Congo. In 1939 stichtte hij de missie van Lokalema, Daar bleef hij overste tot hij in 1951 opnieuw de terugreis naar België ondernam. Na de viering van zijn gouden kloosterjubiläum maakte hij zich gereed om weer naar Congo af te reizen, maar overleed te Schilde op 18 december 1951.

In bredere zin verdient ook het levensverhaal van onze stadsgenoot, eveneens missionaris van Scheut, Félix Pot, hier geschetst te worden.

Hij werd geboren in Ronse op 14 februari 1913. Na zijn humaniora-studies aan het Sint-Antoniuscollege trad hij op 7 september 1931 in het noviciaat te Scheut, waar hij het volgend jaar zijn eerste kloostergeloften aflegde. Hij studeerde wijsbegeerte en godgeleerdheid, achtereenvolgens te Scheut, Nijmegen en Jambes, en ontving de priesterwijding te Scheut, op 2 augustus 1937. Bestemd voor het apostolisch vicariaat Lisala, vertrok hij op 26 augustus 1938 naar Congo. Na een voorbereidingstijd te Umangi, werd hij coadjutor benoemd te Libanda, in de moerassige streek van de Ngiri. Van oktober 1940 tot oktober 1941, was hij gemobiliseerd als brancardier van de Congolese troepen. Begin 1947 verhuisde hij van Libanda naar Banga. In september van hetzelfde jaar werd hij overste benoemd te Nieuw-Antwerpen. Van september 1949 tot november 1950, bracht hij een rust- en herstelperiode door in België. Terug in Congo, was hij gedurende enkele maanden overste te Bumba, daarna te Nieuw-Antwerpen, tot hij, in 1952, naar Boyange gestuurd werd als directeur van de congregatie van inlandse Broeders. In 1953 mocht hij terug naar zijn eerste missiepost (Libanda), ditmaal als overste. Daar werd hij, op 1 januari 1954, een maand voor zijn 41ste verjaardag, bij een hevige onweer, aan de ingang van de kerk door de bliksem neergeveld.

Missionaris Félix Pot was de oudere broer van Gustave en Jean Pot die alhier diocesane priesters werden. Beiden bleven in onze streek werkzaam. E. H. Gustave Pot, geboren in Ronse (7 mei 1915), priester gewijd in Gent (31 maart 1942), werd onderpastoor in Kwaremont (1940), Nukerke (1947), Velzeke (1952) en was meer dan dertig jaar pastoor van Edelare (1963-1995) waarna hij in het Rusthuis St.-Leonard te Louise-Marie verbleef en er onverwacht overleed op 9 september 1997.

De jongste broer, Jean Pot, zou zijn geboortestad nauwelijks verlaten. Geboren in Ronse (17 augustus 1918), priester gewijd in Gent (19 juni 1943), was hij achtereenvolgens leraar aan het Sint-Antoniuscollege (24 juli 1943), onderpastoor op Sint-Martinus (16 augustus 1952), pastoor van Amougies (9 maart 1966) en tegelijk van Orroir (26 augustus 1968) en 21 jaar (van 14 april 1973 tot 31 oktober 1994) pastoor van O.L.V. van Bijstand De Klijpe. Hij verbleef nadien in Home St.-Leonard, Louise-Marie (waar zijn broer Gustave hem een jaar later kwam vervoegen), en overleed in Ronse op 4 augustus 2006. Volgens zijn wens had de uitvaartliturgie plaats in de Sint-Hermescollegiaal op 10 augustus 2006.

De familie Pot blijft zichtbaar met onze collegiaal verbonden. In de voormalige doopkapel (links bij het binnenkomen) lieten de ouders van de drie priesters (van vader Felix weten we dat hij stadsontvanger geweest is) in 1925 vier glasramen plaatsen waarvan twee betrekking hebben op het doopsel, voorstellend de doop van de Heer door Johannes en de marteldood van de Doper. Onder de twee andere glasramen staan de namen van de zonen-priester vermeld. Hoe het Congo-verhaal ons aldus terug naar Ronse, zijn Patroon en kerk leidt!

Verder kwamen we ook nog een streekgenoot op het spoor die heldhaftig pionierswerk verricht heeft in het bisdom Lisala, met name pater Scheutist Julien-Joseph Haustrate. Geboren in Ellezelles op 27 februari 1877 werd hij priester gewijd op 20 december 1902. Hij vertrok naar Congo op 30 april 1903 en zou er niet minder dan 36 jaar werkzaam blijven. Na een kort verblijf in de schoolkolonie van Boma werd hij naar Opper-Congo gezonden, in het bisdom Lisala. In 1907 werkte hij onvermoeibaar mee aan de stichting van de missie van Mbaya. Acht bloeiende missies zouden uit die van Mbaya voortkomen. De herinnering aan 'le bon Père Julien' bleef lang levendig in het hele gebied. In 1932 moest hij, gezien zijn ondermijnde gezondheid, overgaan naar de missie van Ebonda. In 1939 keerde hij op doktersbevel naar België terug. Hier was hij achtereenvolgens econoom van het scholasticaat in Jambes en aalmoezenier van het pensioaat in Ellezelles. Ten slotte ging hij op rust in Sint-Denijs waar hij op 11 oktober 1961 overleed.

Recent ontvingen we, tot onze vernieuwde verrassing, een brief, gedagtekend op 2 november 2013, van pater Scheutist Fernand Degroote, werkzaam in Lisala en tijdelijk op herstelverlof in het rusthuis van de Scheutisten in Torhout (Bruggestraat 9). Hij meldde dat het eeuwfeest van de Sint-Hermesparochie in Lisala met dankbare luister gevierd werd. Hij vroeg 'eventuele' documentatie van de 'moederparochie' om de jubelviering aldaar te ondersteunen. Blijkbaar was de missionaris niet op de hoogte hoezeer de band van Ronse met Sint-Hermes door de eeuwen heen tot vandaag intens levendig gebleven is! Een blik op onze dekenale website overtuigde hem daarvan meteen. Daarop nodigden we pater Degroote uit voor een rechtstreekse kennisname hier. Op zondag 12 januari 2014 concelebreerde hij in de Sint-Hermescollegiaal de zondagsmis, lichtte zijn bezoek toe in een korte homilie en werd nadien door een kerngroep Hermesbetrokkenen vriendschappelijk ontvangen in de Dekenij. Na honderd jaar kreeg de verre band tussen beide Hermesparochies stem en gelaat.

We vroegen en bekwamen van pater Fernand een toelichting bij de eeuwfeestviering die in Lisala al ruim gepland was, van 13 oktober 2013 tot 12 oktober 2014. Hij bezorgde ons zijn bewerking van een uitvoerige voorstellingstekst van de hand van de huidige pastoor van St.-Hermes in Lisala, Abbé Charlemagne Ndimboza:

‘In de maand augustus 1914 werd de parochie Sint-Hermes canonisch opgericht door Mgr Van Ronslé in Lisala, een belangrijk centrum in het hart van de Evenaarsprovincie van Congo. De naam Hermes werd gegeven door Pater Paul Oushoorn, zelf afkomstig uit Berchem nabij Ronse. De kerk werd gebouwd dankzij de milde steun van voornamelijk families uit Ronse. In de glasramen vooraan in de kerk staan hun namen gebrand. De Sint-Hermeskerk van Lisala is de kathedraalkerk sinds de bisschop er zich gevestigd heeft. In de loop van de jaren heeft de parochie veel andere parochies gesticht. Actueel zijn er al 4 parochies in Lisala en binnenkort komt er een nieuwe bij. De parochie heeft een tweevoudige structuur: de centrale parochie, met in haar schoot de verschillende basissgemeenschappen met als doel het Evangelie concreet te beleven binnen de respectievelijke wijken; de christelijke gemeenschappen in het verre binnenland tot op 130 km van het centrum. De 42 dorpen zijn gegroepeerd in 9 pastorale centra, die tenslotte zijn samengebracht in 3 pastorale zones. Naast deze geografische opdeling bestaan er ook in functie van de verschillende groeperingen bewegingen van katholieke actie voor kinderen, jongeren en volwassenen. Voor de jeugd zijn er drie verschillende bewegingen. Bij de volwassenen hebben wij het Marialegioen, de charismatische beweging, de ‘mamans catholiques’ met daarbij nog enkele devotieele groepen.

Om al die activiteiten te coördineren bestaan binnen de parochie werkgroepen (commissies) die tot doel hebben te evalueren, voorstellen te bestuderen, initiatieven te nemen. Samen vormen deze verantwoordelijken met de priesters de parochieraad. De aanwezigheid van de vele scholen in het centrum van Lisala vraagt een speciale aandacht van de parochie: de pastoor is automatisch voorzitter van de pedagogische raad die regelmatig alle directeurs bijeenbrengt. In het geheel (centrum en binnenland) zijn er 9 middelbare scholen, 15 lagere en 3 kleuterscholen. Sommige lagere scholen hebben meer dan 1000 leerlingen. Het spreekt vanzelf dat sommige schoolgebouwen heel oud zijn en aan renovatie toe zijn.

Tot de grote pastorale uitdagingen van vandaag behoren vooreerst de armoede. Veel mensen leven van de landbouw die nog zuiver manueel wordt gedaan en te weinig opbrengt om te voldoen aan de noden van onze moderne samenleving. Er is geen industrie en het staatspersoneel (scholen, hospitaal,...) is slecht betaald.

Vervolgens is er de erosie. De stad is bedreigd door enorme erosies; hij ligt op een berg en de grond is zanderig. Daardoor is het centrum van de stad bedreigd en trekken de mensen meer en meer naar de rand van de stad.

Ten derde is er een sterke aangroei van de bevolking die zich terugtrekt uit de verre dorpen en zich vestigen in nieuwe wijken aan de rand. Er zullen nieuwe centra moeten worden opgericht.

Ten vierde weegt de onzekere socio-economische toestand. Zoals overal elders wordt de crisis veroorzaakt door weinig werkgelegenheid voor de zovele jongeren die de school verlaten en die zich niet meer door het werk op de velden aangetrokken voelen; verregaande ontbossing met alle nefaste gevolgen: onvruchtbaar geworden gronden, weinig wild, tekort aan brandhout; primitieve landbouwmethodes, alleen handwerk door mensen die tot op meer dan 10 km van hun velden wonen waar zij te voet of sommigen per fiets elke dag naar toe trekken; onveiligheid en diefstal omwille van groepen ontwrichte jongeren.

Ten slotte hebben sekten en vele onafhankelijke kerken (zij noemen zich 'églises de réveil') een nefaste invloed. Deze groepen hebben onze gezinnen hopeloos verdeeld. Zij zijn meestal agressief en beheersen heel het sociale leven van hun adepten. Onmogelijk om tot samenwerking te komen, ook op het vlak van sociale acties voor het algemeen welzijn. Ook op inhoudelijk vlak hebben die groepen veel verwarring teweeg gebracht bij onze christenen.

In dit concrete kader heeft de Kerk twee grondkeuzes gemaakt. De Kerk wordt als Familie gezien, 'Eglise – Famille de Dieu'; ze dient gedragen te worden door het geheel van haar leden wat bewustmaking van de gelovigen vereist om hun gemeenschap financieel en pastoraal in handen te nemen.

Betekenis van die jubileumviering voor ons allen

Op geestelijk vlak: onze pioniers hebben een erfenis achtergelaten en nodigen ons uit om in hun voetsporen te treden. Hun inzet en zelfopoffering zijn voor ons vandaag een sterke aanmoediging. Wij moeten onszelf bevragen rond onze verantwoordelijkheid nu, zowel op geestelijk als op materieel gebied.

Wij, christenen van St.-Hermes van Lisala, kijken met waardering naar dit voorbeeld van geloof en mildheid van onze medechristenen van Ronse. De glasramen houden de namen van enkele grote weldoeners levendig en zijn voor ons een dagelijkse interpellatie, temeer dat ook zij toen, bij het begin van de eerste wereldoorlog, zoals wij nu, moeilijke tijden doormaakten. Zij hebben zich niet laten ontmoedigen door die harde tijden.

Acties bij dit jubileum

In de loop van dit jaar willen wij, de inzet van de pioniers indachtig, ons bezinnen over hoe zij als Kerk samen hun doel hebben bereikt, steunend op de kracht van Gods Woord als kern van elke missieopdracht.

Naast deze geestelijke herbronning willen wij twee soorten acties ondernemen. Enerzijds naar het verleden toe: wij verhopende bepaalde gebouwen die wij hebben geërfd maar die getekend zijn door een lang verleden, te renoveren: de kerk, de pastorie, de eerste lagere school van Lisala (die nog altijd gebruikt is en gebouwd in dezelfde stijl als de pastorie). Anderzijds naar de toekomst: als symbool ter herinnering aan dit eerste eeuwfeest een schoolcomplex oprichten dat de naam zal dragen van 'Complexe scolaire du Centenaire Saint Hermès'. Het gaat om een lagere school die ze al een beetje begonnen waren, en om een technisch opleidingscentrum voor het aanleren van bepaalde beroepen aangezien de jeugd weinig toekomst kent: schrijnwerken – metsen – elektriciteit (alhoewel er geen elektriciteit is, wordt er veel met een batterij gewerkt, hebben meer en meer mensen een kleine generator of zelfs hier en daar een zonnepaneel) – informatica... en persoonlijk voeg ik er loodgieterij bij (sinds het bouwen van de watertoren)... Dit project richt zich in het bijzonder tot de jeugd met problemen: hen helpen om een beroep te leren in dienst van een duurzame ontwikkeling. Er zijn veel middelbare scholen, maar het beroepsonderwijs blijft achterwege.'

Eens goed terug in zijn 'missiepost' gaf pater Degroote ons op 8 maart 2014 per mail verder relaas over de jubileumwerking aldaar:

'Ik ben al meer dan een maand in Lisala, en omwille van problemen met internet was het onmogelijk iets van mij te laten horen. Ik ben vandaag in Bumba (140 km van Lisala) en ik kan gebruik maken van internet. Dus een kort berichtje want ik moet ook naar vele anderen iets schrijven. Een tiental dagen geleden hadden wij in St.-Hermès een eucharistieviering ter nagedachtenis van alle overledenen die aan de oprichting van de

St.- Hermesparochie verbonden zijn. Eerst en vooral de bekende weldoeners van Ronse, maar ook de vele onbekende 'missiebijtjes' van die tijd en de vele Congolezen die hebben meegewerkt.

De voorbereiding van de jubileumviering is goed op gang, maar de begrafenis van de bisschop-emeritus, Mgr Nganga Louis, de eerste Congolese pastoor van St.- Hermes heeft heel wat zaken opzij gezet. Een week lang duurde de rouwperiode. De bisschop is begraven in de kathedraal. Ik stuur wel een foto op van het graf.

Ik hoop dat u zo mogelijk iets kunt doen voor de jubileumviering van oktober. Ik wil een kort relaas geven van de begrafenis van de voormalige bisschop want ik voorzie hetzelfde scenario: de abbés die zullen komen van meer dan honderd km ver; hun te eten geven gedurende meerdere dagen; sommigen zullen benzine vragen voor hun moto; het ontvangen van de gasten en vooral van degenen die niet zijn uitgenodigd maar erop aandringen dat ook zij moeten kunnen meevieren; de bisschoppen van de omliggende bisdommen van de kerkprovincie, ook zij moeten gelogeed worden... Dus heel wat hoofdbrekens. Een duwtje in de rug zal heel welkom zijn. Als deken van Lisala kan ik als tussenpersoon dienen. Voor ons Europeanen is het 'overdreven', maar hier liggen de gevoeligheden anders: liever schulden maken dan gezichtsverlies lijden! Ik ben nu bezig met foto's te maken van alle hoekjes van de St.- Hermesparochie om die dan te projecteren met als doel: 'Pas als wij onze parochie kennen, zullen wij van haar houden'. Een heel werk, maar ik hoop dat dit kan bijdragen tot het vergroten van de verbondenheid van onze christenen ten aanzien van hun parochie.

Ik wil ook nog beter de figuur van de heilige Hermes leren kennen en met behulp van de vele foto's die gij mij eertijds opstuurde, onze mensen laten delen in de manier waarop gij uw patroonheilige vereert en viert in Ronse, maar ook elders in Europa. Tot slot was mijn boodschap de volgende: gij mensen van St.- Hermes in Lisala hebt een grote schuld t.a.v. de mensen van Ronse; gij hebt veel materiële hulp ontvangen. Deel nu met hen uw geloofsbeleving, wees enthousiaste geloofsgetuigen voor de mensen van Ronse die het moeilijker hebben om te geloven vandaag! Uw inzet weze een aanmoediging voor de mensen van Ronse: als hun geestelijke kinderen dankbaar om wat gij hebt gekregen, mochten zij zich bevestigd weten dat al hun inspanningen van zovele jaren geleden rijke vruchten hebben gedragen. Mochten zij fier zijn om wat gij nu voortbrengt.'

Onder de originele titel 'Ons Paasei' bereikte ons op 24 april 2014 vanwege dezelfde pater-scheutist een dankwens uit de Sint-Hermesgemeenschap van Lisala: 'Samen met de kinderen van onze lagere school dank ik u voor de steun die het ons heeft mogelijk gemaakt in een recordtempo de drie klasjes te bouwen. Ik wens u een Zalig Paasfeest toe.' Hij voegde er meteen ter staving een foto bij.

Het Stedelijk Fiertelcomité liet zich tijdens het jubeljaar niet onbetuigd. Voorzitter Yves Lenoir was fier de stichting van de Sint-Hermesparochie in Lisala een plaats te kunnen geven in de historische processie die op Fiertelzondag 15 juni 2014 (gelukkig onder gunstig weer!) zou plaatshebben:

'Telkenjare is het Stedelijk Fiertelcomité op zoek naar vernieuwing en uitbreiding in de Fiertelprocessie. In het verleden werd reeds aandacht geschonken aan verschillende jubilea: denken we maar aan E.H. Glorieux, 100 jaar inwijding neogotische Wittentakkapel, 50 jaar Klijpeparochie, 50 jaar Sint-Antoniuserkerk en uiteraard ook 1150 jaar aanwezigheid in Ronse van de relieken van Sint-Hermes in 2010, dit telkenjare in de groep "Welkom te Ronse" omdat deze groep zich het beste leent voor een speciale herdenking en/of viering rond Sint-Hermes en de Fiertel in het algemeen. Dit jaar is het een eeuw geleden dat de plaatselijke Sint-Hermeskerk ingewijd werd in de Evenaarsprovincie in Congo. Een vijftiental Congolezen, nauw verbonden met Lisala, zullen hieraan gestalte geven. Een prachtige foto van de kathedraal van Lisala zal door hen gedragen worden bij de plechtige terugkeer van de Fiertelommegang en dit zoals hoger vermeld in de groep "Welkom te Ronse".' En zo geschiedde!

Sint-Hermes vereerd (15)

Logo

De Hermescultus wordt in Ronse gedragen door drie ijverige genootschappen: het Stedelijk Fiertelcomité, de aloude Gilde van Sint-Hermes en de onmisbare Draggers van de reliekschrijnen.

Voor deze laatsten was het jaar 2012 memorabel. Met alle dankbare waardering voor dragers en belders van de vroegere generaties, werd de nood aan gevoeld om verhelderende en bindende teksten op te stellen die de 'Maatschappij der Draggers van Sint-Hermes' nu en in de toekomst doelvast zouden oriënteren. Na een intense voorbereidingsperiode door een denk- en werkgroep 'ad hoc', konden op 18 februari 2012 tijdens de Algemene Vergadering van de maatschappij zowel de Opdrachtverklaring, het Charter als het Intern Reglement na kritische bespreking goedgekeurd worden. Zelf werkten we actief mee aan het tot stand komen van deze basisteksten, bijzonder de Missie of Opdrachtverklaring. De beslissing lag echter bij het voorbereidend comité en de algemene vergadering die hun verantwoordelijkheid gedreven opnamen en tot een voortreffelijk resultaat wisten te brengen.

We doen er goed aan de Opdrachtverklaring die al in december 2011 tot stand kwam, te overwegen. We vernemen erin waarvoor onze dragers en belders staan. We citeren ze hier in extenso en voegen er het mooie, nieuwe logo bij dat in mei 2012 bekend gemaakt werd:

Missie van de Maatschappij der Draggers van Sint-Hermes

De heilige Hermes, die in Rome op een 28e augustus voor zijn christelijke overtuiging de marteldood onderging, maakt deel uit van de Ronsese identiteit.

Door zijn verering (sinds de aanbreng van zijn relieken in 860) is Ronse tot een stad uitgegroeid. Zozeer bepaalt onze Stadspatroon de eigenheid van onze gemeenschap dat Ronse de 'Hermesstad' heet.

Het historisch en spiritueel belang van de heilige Hermes blijkt vooral tijdens de Fiertelommegang die jaarlijks op de zondag van de Drie-eenheid uitgaat. Sinds 1089 worden zijn relieken rond de stadsgrenzen gedragen. Hiermee werd en wordt de bescherming tegen geestesziektes voor de inwoners van Ronse en omgeving afgeroepen en de lokale eigenheid van de stad bevestigd.

Daarenboven en vooral wordt de basiswaarde in praktijk gebracht: dat allen samen de weg die het leven en samenleven is, willen gaan, ongeacht alle verschillen, met de bedoeling dat ieder zijn deel voor het geheel doet. Zo is de Fiertelommegang een jaarlijkse bevestiging van onze gemeenschappelijke eigenheid.

In de verering van onze Stadspatroon vervullen de Draggers en de Belders een centrale rol. 'Fiertel' wijst op 'ferre', dragen. 'Feretrum' is een te dragen schrijn.

Door het dragen van het reliekschrijn van Sint-Hermes in processie of ommegang verbeelden de Draggers en de Belders dat de geloofsgetuige Hermes onze gezamenlijke tocht door zijn voorbeeld en voorspraak begeleidt. Tegelijk wijzen ze op de grote waarde van de 'verdraagzaamheid' die erin bestaat dat ieder de ander, allen elkaar in vreugde en leed willen dragen en verdragen.

Wie als Drager en Belder dienst wil doen, zal vooreerst waardig en actief, ieder volgens zijn verantwoordelijkheid, deelnemen aan de activiteiten die gerelateerd zijn aan het Fiertelgebeuren. Ten tweede zal een Drager en/of Belder zoveel als mogelijk de idealen van Sint-Hermes nastreven. Ten derde zal hij zich bewust zijn van zijn maatschappelijke

functie, dat de verering van Sint-Hermes de Ronsese identiteit inhoudt. Daarom zal elke Drager een authentieke band hebben met onze stad. Tenslotte moet de interne organisatie van de 'Maatschappij der Draggers van Sint-Hermes' steeds de waarde van solidaire verantwoordelijkheid strikt in praktijk brengen.
(vervolgt)

M. T'Joen

Sint-Hermes vereerd (16)

Via deze bijdrage bezoeken we het centrum van de Sint-Hermesverering, de Ronsese collegiaal die zijn naam draagt. Deze bondige bezoekersgids stelt ieder in staat om rustig de kerk, haar geschiedenis en patrimonium te verkennen of ook zelf bezoekende kennissen en vrienden rond te leiden. Men vertrekt vanuit de hoofdingang en gaat naar voor langs de linkse zijkapellen naar de hoger gelegen dwarsbeuk, het hoofdkoor in om vandaar via het Sint-Hermesaltaar af te dalen langs de andere zijkapellen.

In haar huidige vorm is de Sint-Hermeskerk een laatgotisch bouwwerk in Ledische zandsteen, 74 m lang, met driebeukig schip (1456-1500) en koor (1511-1526).

De imposante vierkante toren (1426), 79 m hoog, herbergt een orgel van P. Schyven (1896), een beiaard met 49 klokken (totaalgewicht 12.211 kg), bovendien 4 luidklokken (Paolaklok 2355 kg; Salvatorklok 1806 kg; Mariaklok 1250 kg; Hermes klok 981 kg). De torenspits dateert pas van 1897.

Opvallend bij het binnenkomen links is het grote Sint-Pietersbeeld, in blauwsteen uit Soignies gehouwen door Stefaan Ponette in 2001. Het herinnert eraan dat de eerste patroonheilige hier de apostel Petrus was. Links verdergaand bemerkt u vier zijkapellen van latere datum (1853) met classicistische biechtstoelen (midden 19de E.) en neogotische glasramen (1887). De tweede zijkapel is aan Sint-Pieter toegewijd. Het schilderij 'Petrus ontvangt de sleutelmacht' (door Delmotte, Doornik, 1729) is afkomstig uit de voormalige Sint-Pieterskerk (ca. 1050, gesloopt in 1843) waarvan u de structuur nog kunt zien, links buiten de kerk ter hoogte van het koor. De volgende zijkapel is aan de H. Carolus Borromeus, bisschop van Milaan (+ 1584), toegewijd. Het gerestaureerde schilderij is 18de eeuws. Ter hoogte van de vierde zijkapel bemerkt u rechts de koperen arendlezenaar (ca. 1450; de arend is van 1685 en de voet is 18de eeuws).

Via 8 trappen bereikt u het transept of de dwarsbeuk. Het hoogteverschil is begrijpelijk vermits zich hieronder de vermaarde Sint-Hermescrypte (ingewijd op 28 augustus 1089) bevindt. Rechtover het Maria-altaar staat de marmeren doopvont met koperen deksel (19de E.). Tegenover het O.L.V. altaar hangt toepasselijk het schilderij 'De H. Dominicus ontvangt de rozenkrans' (door E. Dujardin, 1849). Links van het altaar hangt het schilderij 'Maria met haar ouders in de rozentuin' (1700-1720) en rechts 'Christus aan het kruis' (1714, afkomstig van het Zwartzustersklooster). Bij de recente restauratie werd een nis in de linkermuur vrijgemaakt als getuige van de vroegere romaanse kerk (1129). Er hangt een dankplaatje bij voor Albert Cambier die 60 jaar opzoekingswerk heeft verricht rond de crypte en onze collegiaal.

Vooraleer u het hoogkoor binnengaat vallen vier stenen barokbeelden tegen de kruisingspijlers op: de verrezen Christus, H. Jozef met Kind, O.L.V. onbevlekt ontvangen, de H. Norbertus.

In het hoogkoor kunt u aan weerszijden de koorbanken bewonderen. Net als de lambriseringen en sacristiedeuren zijn ze in Lodew 31.8 msec